C/2024/1762

22.3.2024

P9_TA(2023)0322

Guatemala: valimistejärgne olukord, õigusriik ja kohtusüsteemi sõltumatus

Euroopa Parlamendi 14. septembri 2023. aasta resolutsioon Guatemala kohta: valimistejärgne olukord, õigusriik ja kohtusüsteemi sõltumatus (2023/2831(RSP))

(C/2024/1762)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

A. arvestades, et 28. augustil 2023 tegi Guatemala kõrgem valimiskohus (TSE) teatavaks rahumeelsete ja hästi korraldatud valimiste ametlikud tulemused ning kuulutas valimiste selged võitjad, erakonna Movimiento Semilla esindajad Bernardo Arévalo ja Karin Herrera Guatemala presidendiks ja asepresidendiks;

B. arvestades, et president Alejandro Giammattei tunnustas valimistulemusi ja nõudis avalikult, et 14. jaanuaril 2024 toimuks korrakohane üleminek ja võimu üleandmine;

C. arvestades, et alates 12. juulist 2023 on peaprokurör võtnud Movimiento Semilla suhtes valikulisi ja meelevaldseid õiguslikke ja menetluslikke meetmeid, mis ELi valimisvaatlusmissiooni andmetel „ohustasid õigust ja võimalust osaleda tõelistel valimistel ning austada valijate tahet“; arvestades, et 28. augustil 2023 peatas TSE kodanike register uuesti ajutiselt Movimiento Semilla tegevuse, ning arvestades, et 3. septembril tühistas TSE ajutiselt selle peatamise kuni 31. oktoobrini 2023;

D. arvestades, et mõned kohtusüsteemi ja peaprokuröri büroo (Ministerio Público) ametnikud on valimisprotsessi sekkunud; arvestades, et mitmed Ministerio Público prokurörid on USA Engeli nimekirjas, sealhulgas peaprokurör María Consuelo Porras, riigiprokuratuuri karistamatusevastase eriprokuröri büroo (FECI) juhataja José Rafael Curruchiche ja kohtunik Fredy Orellana;

1. õnnitleb Bernardo Arévalot ja Karin Herrerat valituks osutumise puhul; kutsub kõiki riigi institutsioone ja ühiskonnasektoreid üles toetama korrakohast üleminekut ja võimu üleandmist, nagu nõudis president Alejandro Giammattei;

2. mõistab teravalt hukka FECI hiljutised läbiotsimised TSE büroodes, samuti eelmise aasta juunis toimunud üldvalimistel antud hääli sisaldavate kastide avamise ning esialgsete valimistulemuste edastamisega seotud arvutimaterjalide arestimise, rikkudes valimisprotsessi usaldusväärsust ja järelevalveahelat; mõistab hukka asjaolu, et need sündmused leidsid aset TSE tahte vastaselt, mis on valimisprotsessi ajal nendes küsimustes kõrgeim võimuorgan; on eriti mures Guatemala põhiseadusliku korra võimaliku lagunemise pärast;

3. peab kahetsusväärseks jätkuvaid katseid peatada Movimiento Semilla; mõistab hukka mis tahes tegevuse ja eelkõige Ministerio Público tegevuse valimistulemuste tühistamiseks, jätkuvad sammud sõltumatute kohtuasutuste kriminaliseerimiseks ning kohtu- ja prokuratuuriasutuste ärakasutamise õigusriigi õõnestamiseks ning nõuab sellise tegevuse lõpetamist;

4. kutsub kõiki Guatemala erakondi, valitsusharusid ja institutsioone üles austama valimisprotsessi terviklikkust ja tulemusi, mida Guatemala kodanikud oma häältega selgelt väljendasid, ning tagama kodaniku- ja poliitilised õigused, sealhulgas valitud ametiisikute kaitse, kooskõlas rahvusvaheliste ja piirkondlike standardite ning riigi seadustega;

5. väljendab muret prokuröride, kohtunike, sõltumatute ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja Guatemalas karistamatuse juhtumeid uurinud rahvusvahelise komisjoni endiste ametnike meelevaldse kinnipidamise pärast; nõuab tungivalt Virginia Laparra, tema advokaadi Claudia Gonzálezi ja kõigi meelevaldselt kinni peetud isikute viivitamatut ja tingimusteta vabastamist;

6. tuletab meelde, et kohtusüsteemi sõltumatuse austamine, poliitiline pluralism ja väljendusvabadus on põhiõigused ning demokraatia ja õigusriigi olulised tugisambad;

7. kutsub ELi valimisvaatlusmissiooni, Euroopa välisteenistust, liikmesriike ja ELi delegatsiooni üles jätkama Guatemalas valitseva olukorra jälgimist, kuni on olemas selged ja tõsiseltvõetavad tagatised selle kohta, et valimistel väljendatud rahva tahet austatakse; ergutab ametivõime rakendama valimisvaatlusmissiooni esitatavaid soovitusi;

8. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Ameerika Riikide Organisatsioonile, ÜRO-le, Guatemala ametivõimudele ja Kesk-Ameerika Parlamendile (PARLACEN).